

A KERTÉSZ

Deák Ferenc

A harangok, mint lefelé fordított poharak, bőven locsolták a csen-gés-bongást.

Mióta a városban élek, mást sem hallok, csak harangzúgást.

A magára maradt gyér számú hívőseleg kis ünnepekből is nagyot csinál, és sietve igyekszik magasztos kegyekbe imádkozni magát most, amikor kicsi a konkurrencia.

Ódon épületeemben, melyet potom áron kaptam meg, nem sikerült elzárkóznom az átkozott szelektől meg a harangzúgástól.

Az utóbbi két hétben állandó gyomorbántalmaim voltak. Kedvenc olvasmányaim is félbemaradtak... Az utolsó három napon meg kimenekültem Anibale mimózábokrai közé. A fokozatosan, de valami ősi könyörtelenséggel magasba emelkedő Longha szirtjeiről, féloldalt elfordulva a tengertől, élelem táruul Tonata utolsó földagadt, sima nyúl-ványa. Mint kenyeret az éles penge, megszegi a Dolcia itt már alapon ellustuló vize, melyet csak a torkolatnál ugraszt meg az a néhány lábatlankodó, elemi állapotban maradt kvarcszikla.

A tündöklő, áttetsző üvegtömbök örökké vonzottak, de mert becsülni akartam ember lába nem taposta szüzességüket (melyről jobbnak láttam utánajárással meg nem bizonyosodni), nem merészkedtem közelebb a Longha arra forduló nyúlványainak tartózkodó kilátójától. E nap nap utáni remetéskedés jól jött, mert csitulni nem akaró ideg-rohamaimból mind többet nyelt el a végtelen, s mert anyagi rogy-gyantságom gondolata egyszerre megszűnt korbácsolni, őszig sikerült teljesen talpra állnom.

Anibale mimózábokrai elég híven körülálltak, ha a mind hűvösebb sovány talajon néha elterültem, hogy kialudjam magamból a felszívott teret. Szerettem így aludni, bár egyszer Anibale, a vén ha-

jós fölébresztett, s figyelmeztetett, hogy erre sok a kígyó, és nagy veszélynek teszem ki magam... Nem értette meg, mikor azt mondtam, hogy ezután is aludni fogok itt, s hogy soha többet ne ébresszen fel. Elméláztam aztán, és incselkedtem a halál gondolatával: álomban kígyócsípéstől kiszervenvedni... Volt ebben valami antikszerű, valami a mitológiából. Alszol, pupillád egész elszűkül, vagy mélyen látni véled a felhők mögötti tereket, melyekkel örökké vívódsz! Akkor kitágul a pupilla, s megmered valami nagy fénytől fölaknázva... Hátról, a valóságból orvul megtámad a valótlanság, a megsemmisülés, és nem enged megfordulni sem, s te aggódsz, hogy nem lesz, aki körmeidet lemetélje, hajad rendben tartsa, vagy szakállad naponta leborotválja... Ezek azok a dolgok, melyek még gondozásra szorulanának azután is, ezek azok a szakadár tartozékaid, melyek nem hajlandók elismerni a megsemmisülést...

A mimóزابokroktól rövid út visz a Longha bármely teraszára, ahonnan nagyszerűen leugorhatna az ember nyolcvan-száz méteres mélybe, ha nagyon hívná a gravitáció...

Lelógattam a lábam, és figyelmem a térből — mint magból a csírárt — kívárta az emlékeket. Milyen különös csírák voltak ezek a névtelen síkon, milyen különös flóra nőtte be sűrűn a kék vizet... Milyen húsos szirmok hulltak bele, mint halott hajók vitorlái... A tenger már nem is tenger volt, hanem mocsár, melynek bugyborékoló gyomrából pókok meg rájuk vadászó hullők születtek... meg mérgesliliomok, mellyel a múlt rakta tele a jelent, s melynek sárgás porzóin sikongva, jajgatva keringtek a sirályok, hogy a méregből, mely a bibékben illatként vesztegelt, jócskán szippantsanak... A méhek szorgosságával repültek be ezek a fehér csapatok a lelkem, s mikor a mocsár valami idegen zajra gyorsan visszatért agyam szürkés, foszladozó batyujába, vad kívánsággal szerettem volna biztos kezű vadász lenni, s ezekre a fehér dögmadarakra tüzelni szakadatlanul.

Ez a vidék sohasem tudott annyira lerongyolódni, mint a kontinentális nagy mezők, ahonnan eljöttem. Amannak csak a szülés meg a fogamzás volt ünnep, a közbezárt időt felélte a készülődés vagy a fáradtság. Már amúgy is felborult bennem a naptári rend, de a december eleji sütkérezés ekkor húszfokos hevültséggel egyszerre lelkiismeretembe mart. Diana zongorája tavasszal épp ilyen forróságban bömbölt a legszebben, s a port, melyben ha akartad, ízlelhetted a megmaradt ásványokat meg a szelek furfangját, földobta magasra a házak fölé.

A zongora hangja több volt száraz dongásnál, csak érzékelésére gyöngye volt a dobhártyám.

A cicázó szinkópákból tintahalak lejtettek le s fel, s a szépia buja erdejében már hiába őrizted a fejed, melyre ránehezedett a hatalmas tenger, bele-beleverted érzékeny halántékod elsüllyedt tengeralattjárók zöld bundás műszereibe, mocorgó csavarjaiba.

Diana tógát viselt, akár a férfiak, s mert a frissesség jelképéül egyik mellét szabadon kellett hagynia, a tudósok elől nagy tölgyajtókkal zárkózott el.

Amikor a fordulat fölemésztette a tudós ispánokat meg a látnok diszpécsereket, Diana közértéket jelentett, ezért beszorították zongo-

rájával a toronyszobába, mely nem volt más, mint egy háromszor hármás padlásszoba, ahol még mindig elég kényesen külön maradhatott tőlük. Benefíciumai azonban elég egyoldalúak voltak, s mert a kertész fia könnyen engedelmet kapott a toronyrész másik pici szobájának, ideiglenes bitorlására, a benefíciumok kicsit meg is oszlottak. Így hát a platán lombjától beázó fészkekből átköltöztem Diana tőszomszédságába.

A lány nem tudott, nem tudhatott semmit, mert akkor még nagyon kellett vigyáznom magamra, s a levelek teljesen elfedtek, a kert pedig továbbra is rendben kellett tartani, a padlásszobába pihenni holtfáradtan és suttyomban mentem, akár egy szellem.

A kúriának az lett a sorsa, hogy le kellett bontani.

Már mindenki rég kihordta holmiját, nekem csak pár könyvem maradt ott a toronyszobában, s mivel a kertre egyszerre senki sem gondolt, naphosszat heverhettem galambjaim között. Hallgattam a nagy zongorakoncerteket, melyekből megtanultam becsületesen utálni a házat meg Dianát. Piciny ablakomból néztem, hogy a botanikus kerten mint vonsozlják át szerszámaikat a kőművesek, s hogy a virágágyásokon lustán húzgálják a csákányokat, s nagy tanácskozás után neki is estek az épület északi szárnyának bontásához.

A palatető gyorsan lefutott a csúsztatókon, s a gerenda- meg léckonstrukció alól sok érdekes ódon tárgy csillant fel szemem előtt a napon.

A spirálokba bugyolált húrokból kilebegett a penészszagú brokátok suhogása, nagy damasztfüggönyök alélt sóhaja, bársonyok befelé szóló indulója. Ott állt kiterítve az ékszer, mely ha utána nyúlts, mérges vágószerszámokká ugrik össze... A gyémánt egyenesen a szeméd cirógatja, hogy darabokra hulljon szét a takaró szemhéj alatt.

Az alabástrom zsírosan fordult feléd, hogy tudassa eredeti küldetését: zöld bolyhos cukorkák legeltek a szelence mélyén, melyből egyetlen elég, hogy lebukj ezekről a lépcsőkről, egészen a föld közepéig. Az arany ősi pénzekbe, tallérokba kovácsolva hevert beváltatlanul örökre... De erről Diana nem tudott semmirt... nem tudhatott, mint ahogy már oly régen én sem láttam őt... Lent a munkások már a tornácot püfölték, galambjaim közül, melyeket amikor ide beköltöztem, nem fosztottam meg régi otthonuktól, átvetettem magam a zongoraszóval betelt szomszéd szobába...

— Mennünk kell?

— Nem... nem... — mondtam. A veszett kívánczóság most megrekedt bennem. Dianát meg akartam semmisíteni. Szeretéssel meg utálattal...

Bőszén, feltartóztathatatlanul!

Luciát azonban nem bánthattam... Ezt a csont és bőr öreglányt, aki a házban csak szakács volt, s akiről mindenki megfélekedett... Sohasem gondoltam volna róla, hogy tud zongorázni... S én... én azt hittem, hogy Diana van itt.

— Nem. Hát maga, fiatalember, nem tudja, hogy Diana közvetlenül a fordulat előtt lenyelt két kilónyi drágakövet, s hogy senki sem segíthetett rajta... A kisasszony meg akarta menteni, ami még volt, és sikerült is neki... ó, de hogy! ó, de hogy!...

— Nem! Ez lehetetlen. A platán lombjai közül Dianát láttam zongorázni. Diana madárka volt, akit gyönyörűen lehetett utálni. Diana ezt nem tehette meg...

Hangosan borult le az északi épületszárny utolsó fala is.

— Lucia, most már mennünk kell. Meghalt a ház.

Igaz, galambjaim kirepültek, de mi alig jutottunk le a megtépázott kertbe, amikor az egész toronyrész leomlott. Az északi szárny nélkül nem repülhetett tovább az épület, nem szállhatott tovább a jövőbe, az időbe. A zongora, mint egy lelőtt fekete madár, messze elrepült, fehér és fekete elefántcsont fogait hullatva, s bömbölt, míg volt benne egyetlen ép húr is.

— Diana — mondom — azt nem tehette meg, neki már amúgy is nehéz volt az ékszer, amit a fogadásokon ráaggattak. — Próbáltam exhumálni a lányt, akiről tudtam, hogy tüdeje nem ért egy fityinget sem...

— Igen, kedves fiatalember... igaz, hogy nehezen egyezett bele, de apja kedvéért megtette, aki szívhez szólóan megértette vele, hogy úgysem él sokáig, és hogy ez az egyetlen dolog, amit megtehet a családjáért... Úgy döngöcséltek körülötte, mint a bögölyök, kérték, könnyölgve kérték, hogy tegye meg, s ő ráállt. Am mielőtt meghalt, egy kikötése volt, hogy csak egyetlen ember metélheti fel halála után a gyomrát.

— Ki?! Ki?! — ordítottam Lucia arcába.

— Dániel.

Ó, az a szürke kincstárnoki csemete... Az apjáról mindenki tudta, hogy ugyanezzel a módszerrel hordta el a trezorból a császári vagyont. Nem hiszem, hogy Dániel, az a vegetariánus Diana bársonyos hasához mert volna nyúlni. Fázott az a meztelen testek láttán, s nyáron is kesztyűt hordott. Ó, Diana gyomra! Ó, Diana méhe, a szikrázó színektől elnehezülten, pirinkó hasítással könnyen felnyílt volna...

— Nem tudja maga azt, kedvesem, nem tud maga semmit. — Lucia, a csont és bőr lány nem bírta tovább az iramot, s elterült a fűben. Én is leültem.

— Dánielt alig lehetett visszatartani. A lány még élt, s ő már megfelelő orvosi műszereket szerzett be, azokkal játszadozott nap-hosszat. Szegény Diana! Milyen nehezen nyeldeste le a csillogó köveket, néhányat ki is hányt, de anyja visszagyömöszölte belé, mint valami orvosságot. És Dániel nem bírta volna bevárni a cirkusz végét, ha az öregúr el nem veri. Az a húsz-harminc katona két napig állta körül a házat, s amit el kellett és el lehetett vinni, azt már az első nap összeszedték, de a *halott leány* maradt. Az öregúr hosszú gumbottal verte vissza Dániel rohamait, s amikor a katonák elmentek, megkezdődött a temetési szertartás. A kegyelmes asszonyt csalánkiütés lepte el, annyira hiányolta ékszereit.

Itt Lucia elhallgatott, és különösen mosolygott. Siettettem volna a folytatást, hallani akartam a végét.

— A császárvágás tényleg Dánielre maradt, de a bolond nekrofil nem lehetett levenni a halott testről.

— A drágakövek, a drágakövek! — rohantam volna tovább.

— Kerek, szintelen golyóbisok voltak azok. Az ócska utánzást az ócska hamisítványokat a leány hatványozott gyomorsava alaposan megrongálta. Olyanok voltak, a „briliánsok”, mint valami picurka műszemek. Kopogtak szanaszét a sírbolt márványpadlóján, csintalanul futkostak szanaszét, szanaszét, szanaszét.

A Dolcia vize valószínűleg nagyon mély itt a torkolatnál. Épp azért talány számomra, hogyan került az a búzabarna meztelen leány az üvegsziklákra.

Barnán, szétvetett kezekkel fekszik ott régóta, s arcát az ég felé fordítja.

Pogány ősi imák jártak az eszemben, míg néztem a sziklákat, s féltem a téltől, melynek mindenképpen meg kellett érkeznie.

Meg kellett érkeznie valamelyik reggel . . .

Mert az évszakok reggel jönnek, korán, mint valami hadsereg. Anibale, a hajós egyszer őseim után érdeklődött.

Mit mondhattam neki?

Annyit tudtam, hogy örökké kertészek voltak, s hogy majdnem rabláncon jöttek el Hollandiából.

Az öreg egy este kituszkolt roskadozó házamból, s elvitt a Gerdanba, ahol egy elveszett görög hárfás kaparta a húrokat . . . Anasztásznak nevezte mindenki, s a kövér szemüveges bácsinak mintha tettett volna a hontalansága. Görög partizándalokat énekelt, s mutatta volna jobb lábán a forradást, de a nadrág szára megrekedt kövér lábán.

— Van a szívemen is egy . . . de az kívülről nem látszik — mondta, és szorgosan kaparta a húrokat.

Anibalénak sikerült lépre csalnia, és az aszkéta arcú, sós bőrű halászokkal együtt az asztal alá itatott.

Nem is engedett haza, hanem hajnaltájt lecipelt (keszeg voltam, könnyű és gyülékonyan száraz az ital ellenére is) tengerparti kőházába.

Akkor szenvedtem igazán tantaluszi kínokat, mert sehogyan sem sikerült elaludnom, de az ébrenlét sem volt ébrenlét.

Lidérces félálom volt az, melyben megjelent egy forró vörös ruhás lány.

Hideg kék szeme szinte átlőtt szünni nem akaró kutató tekintetével.

A nyitott ajtón mézsárga fény szüremlett be.

Zöldebarna posztóterítők borították a módjával meszelt goromba falakat.

„Angelus”, gondoltam.

De most reggel volt és nem este . . .

A leány világitó sárga haját szárnyas, szikrázó, fehér fejkötő szorította le.

— Emlékszel? Valami szűkszavú egyezség előzte meg Vermeer nálatok, a delfti házban való egyhónapos vendégeskedését. Szagos olajait, tégelyeit felrakta apád rendezett polcaira, nyikorgó állványát a szoba ablakos felén ütötte fel.

Emlékezz vissza a művész hanyag mozdulataira, melyet nagyapád szorgalmazására fiának, a posztókészítőnek nemcsak túrnie kellett, de busásan meg is kellett fizetnie.

Apád, a gyapjúszagú ordas csak este járt haza. Takácsaival szemben az idő tájt szokatlanul ingerlékeny volt.

Nem, nem volt az öreg botfűlű a művész tehetsége iránt, hisz a delfti polgárok anyagi sikerének egyik alapköve volt a festészet pártolása, s ő is azt vallotta, hogy minden ilyen polgárban egy elveszett művész lakozik, és hogy ízlésük szócsöve most már a portéka, mellyel kereskednek vagy amit termelnek.

Ami mégis dülő-fülő vadat csinált a különben jámbor iparosból, merész utalással — melyre elég anyagot ad a vásznon előbb csak fölsejlő kép — meg lucidis egyszerűséggel kipattanthatjuk magunknak, hogy a tied mellett anyád réklíjét is megmotozta (föltétel-lezzük: derekasabban) a piktor.

Ne rázogasd tagadólag fejed, hisz azt is tudod, tudnod kell, ha már a mélységes múltból, melyet ha nem is miénk, hanem távoli őseink lelke tárolt, előjöttél veszélyes hasonlósággal emlékeztetni — tudnod kell hát, hogy a dús polgárasszony teherbe esett. A festő akkor már tájképeivel igyekezett idegességét levezetni, s a széles ecsetvonásokból az önmagát kergető lelkiismeret szólalt meg...

A maestro ilyenfajta elidegenülése apádnak végtelen megalégedésére szolgált, s mert a doromboló kandúr visszasomfordált a családi tűzhelyhez, az aggódó asszony, a feleség elámulhatott, amikor a botrány viharától tartva, egyszerre a markos takácsmester ölében találta magát.

Apádban egyszerre ébredt fel a nemes védelmező készség meg az önmagával mint hímmel szemben való elégedetlenség, amiből okosan vezette le az asszony ballépésének eredeti okát.

A baj az volt, hogy anyád rosszul mérte fel a dolgot, és ijedtében az ismerős polgárok előtt bután rúd elé szaladt szégyenével. Így hát az öreg türelme nem volt elég ahhoz, hogy a delftiek előtt a jó hírnév csorbulást ne szenvedjen.

Egy kora őszi reggel anyád, az erősen elnehezülő hölgy szászföldi atyafiságához utazott. A következő nyári meleg szelek mintha sürgetni akarták volna a boldog szekeret, minduntalan kontyába túrtak, meglobogtatták a ponyváját...

Az első őszi napokon meg is érkezett a megszedült asszony egyik kislányával.

Igen, egyikkel.

Az ikrek közül csak egyiket hozhatta, mert a másik számára már nem volt elegendő teje. De az idő tájt szült az egyik szászföldi ángy is, akinek két napra sárgaságban meghalt a kislánya, s repesve várta anyád igenlő válaszát.

Egyik húgod így maradt akkor örökre Szakszóniában.

Ez már számításon kívül történt, nehogy szívtelenséggel vádold szüleidet.

Hogy is volt tovább?

Segíts rajtam.

Megakadt, elakadt az emlék. Hogy hívnak téged?

A lány, aki borgőzös beszédemet hideg nyugalommal hallgatta, most citromlevet nyújtott felém egy fekete zománcos bögrében.

— Marina — mondta, amikor mohón felhajtottam az italt.

Néztem a fekete zománcos bögrét, a világosság felé emeltem. Attetsző, finom dongájú edény volt, porcelán, melynek belseje tejfehér volt.

— Tudom már! — kiáltottam. — Tudom már... Az a lány, aki ott maradt Szászföldön... Egy alkimistát akart megmenteni az aranyozott pányvától, s mikor elfogták őket, bevallotta, hogy neki is része volt a dologban... Így került be neve a történelembe, elég pontatlanul.

A krónikás ugyanis azt jegyzi róla, hogy ő is alkimista volt, czekek szerint az egyetlen női alkimista. Az igazság azonban az, hogy az alkimisták szomorú sorsára a szíve vitte. Am ha tényleg az lett volna, csak egy böttgeri húzással úszhatta volna meg, mert a föl-tételek erre minden szászföldi vártoronyban megvoltak. Ha aranyat nem is, de sok új anyagot ki lehetett volna már akkor kotyvasztaniuk, ami sok szerencsétlen vegyésznek az életét jelenthette volna...

A lány figyelmesen nézte, nézegette a bögrét, aztán nagyot sóhajtott. Anibale lánya volt ő, aki anyját kiúzta a házból. Van annak pár esztendeje... Anibale nem akart erről bővebben beszélni, meg is értettem.

— Marina... Marina! — és ezzel a forró névvel az ajkamon végre sikerült elaludnom.

Hatalmas szigonyokkal, nehéz baltákkal verték a jeget az emberek a kikötő előtt. Utat akartak nyitni a kint rekedt hajóknak. A hirtelen és értelmetlen évszakováltozás következtében két-háromszáz méternyi széles sávban befagyott a tenger.

Tudtam, tudtam.

Tudtam, hogy egy reggel elérkezik a zord hideg, s a paradicsomi kényelemből poklot csinál egyetlen jéghideg fuvallata.

A Longhán négy-öt ujjnyi dara meg zuzmara susogott lábam alatt.

A Dolcia üvegszklái sűrű gőzben csillogtak. Ott forrt a folyó vize. Csak most mutatta fel magát a meleg forrás, ami a nyári hőségben láthatatlan volt.

A párából nagy csodálkozásomra megint előcsillant a lány fekete-barna meztelen teste.

Ott feküdt nyugodtan a gőzök oltalmában, és énekelt. Csak hosszú, néma percek után sóhajtottam fel szokatlan mélyen és hangos kiáltással.

A Dolcia is befagyott, csak az üvegszklák körül nem... Ott a gőzben a lány néha lustán lubickolt, hogy megint a kvarctömbökre kapaszkodjon pihenni. Az őszanya különös tisztaságát sugározta magából ez a kép.

Meg valami tragédiát is rebesgetett, amire szerettem volna felhívni a lány figyelmét, de hogyan.

Hogyan, amikor ez csak sejtés volt bennem, csak ösztönömmel tapintottam rá a veszélyre, melynek nem létezett semmiféle dimenziója, nem tudtam róla éppenséggel semmit...

Igen, az ösztön...

Regina lenszőke haját látva, simítva megszólalt bennem az ösztön, az előérzet... De én nem akartam hinni neki.

Ajkaiból felszipantottam a bizakodás ízét, az életet, melyre oly nagy szükségünk volt, s amit az idő alig akart megadni.

Reginának már mindegy volt, hogy a városból kiszorultunk, és egy kis hegyi faluban bújtunk meg a hírek és a pusztulás elől.

Éjszakánként, ahogy hallgattam pihegését, messzi vonatok erőlködő pöfékelését értettem ki belőle. Vonatok! Vonatok, melyek vesztegelnek, melyek sehogyan sem bírnak indulni, vonatok, melyek levegőt visznek a vagonokban, levegőt és napfényt valahova, ahol repesve várják.

Féltem ettől a képtől, s így rettegve szenderültem riadt, rövid álmaimba. És nem bírtam eléggé elrejtteni a jámbor teremtetést. Megtalálták. Hallom most is, hallom acsarkodó könyörgését, de neki mennie kellett, hogy fajtiszta nemzetet szüljön. Fajtisztát, amikor ő már rég nem volt az, de szőke hajában, búzakék szemében és erős, nyúlánk testében az árják termékeny anyját látták, s így se könny, se szó nem segített. Ordítottam, kiabáltam, hogy Reginának még a neve sem fajtiszta, és hogy e letelepített nációból való, amely összevissza keveredett a szomszéd népekkel!

Ezért aztán szöknöm kellett, gyors lábon, lélekszakadva.

Stájerben találtam jónak befészkelni magam.

Egy hatalmas rózsaujtetvényen dolgoztam. Ó, milyen nevetséges! Most sem bírom ki, hogy hangosan fel ne nevessek. Mérges tövisű rózsafajta volt az, amelynek háncsából vegyszereket főztek... A virág nem volt fontos. Nagy gumikesztyűkkel jártam a mérges bokrok között, óvatosan. Ápolgattam a rózsákat, és fájt nagyon-nagyon, hogy Regináról semmit sem tudok. Akkor már igazán tótágast állt a világ, s az Olaszországból hátrált csapatok egy része ott ásta be magát az ültetvényen. Nekünk kertészeknek mindenestre szöknünk kellett, hisz közös megállapodásra nem árultuk el a katonáknak, mit jelent a rózsák egyetlen karmolása... Szöktünk, de nem jutottunk olyan messze, hogy meg ne halljuk, hogy a szövetségeseknél szállóige lett az egyik tábornokuk naplójegyzetéből kilesett néhány szó: *a rózsák foglyai*. A katonákon ugyanis az árkokban reggelre felhasadt az izzadságtól elavult egyenruha, úgy megdagadtak a rózsák szúrásaitól. A kertészek soká nevettek, de én sírásba fogtam, mert Regina egyik barátnőjével összetalálkoztam Grazban, és azt mondta, hogy feleségem egy fajtiszta hydrocephalus megszületésekor, minden orvosi közbenjárás ellenére kiszenedett.

A jégen, mely másnap reggel még nagyobb területet hódított el a megcsitult tengertől, felburjázott a nehéz szagú flóra. A különös növényvilág bennem az embereket helyettesítette, céltalan ácsorgásaimkor a Longha szirtjéről lekúszik és gazdagon benépesíti a hatalmas teret. A görög hárfás eleve elsüllyedt ebben az ingoványos völgyben, csak keze látszott ki, ahogy a könnyű hangszer után kinyúl. Azután az is elsüllyedt. Lehet, hogy nem volt igazam, de olcsó ámításnak véltem Anasztasz önmagáról, a „görög partizánról” szóló meséjét. Hadd süllyedjen hát ő is, meg Anibale lánya is. Nem szerettem a lányt sem, mert tele volt meg nem vívott harcokkal. Tele fájdá-

lommel, és számomra ez nagyon megalázó és dühítő állapot volt. Nem tudtam másként elrejteni Marinát növényeim közt, csak kelepcebé került tigrisként, melynek szeméből egész kéken a Hold hidegsége villan elő, ahogy szépségével magára maradtan vonszolja magát...

Azt hiszem, mindenkinek megvan a maga Longha szirtje, ahonnan lelát önmagába, és ahonnan időnként vágyakozva lesi az üvegszikklat, melyre egyszer el kell majd eveznie.

Az ósanya gondolata mind édesebben töltötte el bensőmet, s mintha a köznapi eseményből, az unatkozó nudistától mitológiai illatok terjengtek volna felém.

A tél kérielhetetlenül megerősítette hatalmát, s a mediterráni pompát teljesen determinálta.

Mintha én hoztam volna a csapást erre a vidékre.

Aggályaimat Anibale dobta szét azzal a kérésével, hogy az első tavaszi napok kezdetével a város fizetett kertészeként vissza kellett varázsolnom a sok színt, a sok illatot a polgárok szívébe, szemébe. Végtelen öröm áramlott át meg át egész lényemen, s a Dolcia jegére léptem. Megrészegülve mindentől, ami az utóbbi pár hónap alatt úgy felemelt és leverte, a sok emléktől, melynek nagy része nem is volt az enyém, csak valami különös ősi maradványként kujtorgott bennem, rohantam volna az üvegszikla felé, ahol a lány hevert, és ahova úgysem sikerült volna bejutnom.

Akkor valami egetrázó mennydörgés vágott elém.

Kis és nagy darab üvegtáblák hullottak körém. A hideg tél és a mélyből előtörő forró nyár szétvetette Dolcia nyugós kvarcszikklatit. Anibale lánya hangos temetése volt ez egyben... Ó, igen! Tudtam, legbelül tudtam, hogy Marina hever ott naphosszat a szikklán, de félttem tőle, mert félnem kellett már mindentől, ami nagyon szép és amit úgylis akkor veszíték el, amikor ebben a lelketlen rohanásban egy pillanatra egy vonalba jutunk, és amikor nagyon jól esne élni... Hulltak még soká a kvarcszilánkok, doboltak a város cserepein, pirosan repültek neki az ablakoknak, és messze kisiklottak a tenger jegén. Pajzánkodva, csintalanul surrantak el mellettem itt is, ott is, hosszú szírványokat hagyva maguk után, mint valami jelt, hogy merre menjek. Ám nekem a tavasz volt az utam, és repesve lestem, hogyan hódítja vissza a tenger a partokat. Lestem, hogyan táncol ki Anibale hajója a világba... És eljött az a nap, amikor gyógyító kézzel fogtam hozzá a virágok élesztgetéséhez, nem hanyagolva el a hajós mimózbokrait sem, melyek közt azután is csodás álmaim voltak. A harangok vertek fel minduntalan szunyókálásomból. Ó, a harangok! Hömpölygött rajtam a vastag hang, hömpölygött, akár az özőnvíz, hogy betemessen. Az én csendem, a belső, ilyenkor tehetetlenül hőkölt meg, és elzárta a bejáratokat. Úgy lebegtem a harangszó özőnében, mint egy tengeralattjáró, melyből többet senki se jöhet ki. És jöttek a fekete ruhás polgárok, különös seppelő nyelvükön dicsértek, és hozták az első virágcsokrokat, körülraktak vele, mint valami igazi halottat.